

5. KÖZTESTÜLETEK AZ ALKOTMÁNYJOGBAN

PATYI Gergely

1. Köztestületek az alkotmányjogban

A köztestületek a magántulajdonon nyugvó, polgári társadalmi berendezkedés jelentős szerepet betöltő alakzatai. Működésük előnye abban rejlik, hogy a költséges közhatalmi szervek helyett tagjaik valódi szakismeretét közvetlenül, a legkisebb ráfordítással állíthatják jól felfogott érdekeik és feladataik teljesítésének szolgálatába. Magyarországon mind a gazdasági, mind a szakmai (orvosi, ügyvédi, közjegyzői, mérnöki stb.) és az egyéb (például az MTA, MMA) köztestületek nem az egyesülési jog alapján jönnek létre, hanem törvény létesíti és szüntetheti meg azokat. A törvény a köztestületek számára kötelező feladatokat, sőt hatósági jogokat is megállapíthat és gyakorolhatja felettük a felügyeleti jogokat is. A köztestületeket méltán tekinthetjük olyan vegyes arculatú, tehát részben társadalmi jellegű, részben közhatalmi szerepet is betöltő és hatósági jogokat is gyakorló szervezeteknek, amelyekre fontos, egyre bővülő szerep hárul. Mivel az Alaptörvény nem szabályozza a köztestületek tevékenységét, szemben az államigazgatási szervekkel és a helyi önkormányzatokkal,¹ ezért lényegesnek tartjuk megemlíteni, hogy a köztestületet, mint szervtípust az 1959. évi IV. törvény alapján,² csaknem negyven éves szünet után a Ptk. 1993. évi módosítása hozta vissza a magyar jogrendszerbe.³ Az új Ptk.⁴ megalkotásával a korábbi Ptk. 65. §-nak szabályai változatlan formában kerültek át jelenlegi helyükre.⁵

- „(1) A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. A köztestület a tagságához, illetőleg a tagsága által végzett tevékenységhez kapcsolódó közfeladatot lát el. A köztestület jogi személy.
- (2) Köztestület különösen a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Művészeti Akadémia a gazdasági, illetve a szakmai kamara.

¹ PATYI András – VARGA Zs. András: *Általános közigazgatási jog*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 2009. 376.

² 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről.

³ FAZEKAS Mariann: *A köztestületek szabályozásának egyes kérdései*, Budapest, Rejtjel, 2008. 13.

⁴ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.).

⁵ Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló törvény 8/A. §.

- (3) Törvény meghatározhat olyan közfeladatot, amelyet a köztestület köteles ellátni. A köztestület a közfeladat ellátásához szükséges – törvényben meghatározott – jogosítványokkal rendelkezik, és ezeket öngazgatása útján érvényesíti.
- (4) Törvény előírhatja, hogy valamely közfeladatot kizárólag köztestület láthat el, illetve, hogy meghatározott tevékenység csak köztestület tagjaként folytatható.
- (5) A köztestületre – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a Polgári Törvénykönyvnek az egyesületre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.”

A korábbi Ptk. módosításának – annak preambuluma alapján – kimondottan az volt a célja, hogy az egyes közfeladatokat ellátó szervezetek polgári jogi jogalanyiségének megalapozását érje el a jogalkotó, a szervezetek jogalanyiségát megalapozó anyajogi szerepből kiindulva.⁶

A köztestület fogalmának meghatározása körében alapvetőek FAZEKAS Marianna kutatásai. Röviden idézzük az ide vonatkozó megállapításait: „A köztestület fogalmának meghatározása körében a jogalkotó csak a legalapvetőbb fogalmi jegyek és a szervezeti jogi, ún. státútum szabályok meghatározására törekedett. A köztestületi joganyag alakulását több szempont is befolyásolta. Az első vonás a köztestületek szabályainak rendszertani elhelyezése. A jogalkotó a köztestületek sajátosságaiból arra építve, hogy e szervezetek személyegyesülések, melyek tagokkal rendelkeznek, és a rájuk ruházott ügyeket a tagok öngazgatásával végzik, a köztestületeket az egyesületekkel közös alcím alá vonta, sőt a korábbi Ptk. 65 §. (6) bekezdése mögöttes jogként az egyesületre vonatkozó szabályozást írta elő. Ez az elhelyezés és az egyesületi jog kisegítő volta azt sugallja, mintha a köztestület az egyesületnek valamiféle ‘mutációja’ volna, holott a köztestület rendeltetésében és valamennyi további fogalmi elemében gyökeresen különbözik az egyesülettől. Az alapvető különbség – bármilyen triviális is, mégis le kell írni – a köztestület ‘közjogi’ mivoltában keresendő. A köztestület alapvetően közfunkciót valósít meg, ami kiegészülhet a tagok érdekképviseletével, érdekvédelmével, de ha csupán ez utóbbi lenne a funkciója, akkor erre sokkal alkalmasabb a tagok elhatározásából önkéntesen létrejövő egyesület, mely azután a tagok által kitűzött cél szerint lehet akár politikai párt, érdekképviseleti szerv, szövetség, szakszervezet, egyéb társadalmi szervezet, stb, ha az egyesületnek a társadalmi és alkotmányos funkcióját és nem a jogilag intézményesített formáját hangsúlyozzuk. A köztestületek közfunkcióit szolgálják azok a jellegzetességek, melyek alapjaiban megkülönböztetik e szervezeteket az egyesületektől: a köztestület soha nem a tagok elhatározásából, hanem törvényi előírásra jön létre; a köztestület célját és a közfunkcióit megvalósító feladatait szintén nem a tagok döntenek el, hanem a törvényalkotó; és a köztestület a tagokkal (esetleg külső jogalanyokkal) szemben közhatalmi jogokat is gyakorolhat, amire törvény hatalmazza fel. A rendszertani összemosás következménye az lett, hogy a jogalkalmazói gyakorlat, ha sem a Ptk-ban, sem a ‘különös’ köztestületi szabályozásban nem talál választ valamely jogi kérdésre, akkor ezt egy a köztestület rendeltetésétől, funkciójától gyökeresen

⁶ SÁRKÖZY Tamás: Jogképesség, illetve jogalanyiség az embertöbbségek – csoportok – szervezetek körében. *Jogtudományi Közlöny*, 2001/1. 4.

eltérő, a magán autonómiát alkotmányos és civiljogi szabályokkal maximálisan védő szervezettípus, – az egyesület – szabályaiban próbálja megkeresni. Ezt erősíti az is, hogy az egyesületekre vonatkozó szabály ‘megfelelő alkalmazásából’ – többek között – az következik, hogy a köztestületeket a társadalmi szervek nyilvántartásába kell bejegyezni a bíróságoknak. A nyilvántartásba vételkor pedig értelemszerűen a társadalmi szervek törvényességének vizsgálatára kialakított szempontokat érvényesítik a bírói gyakorlatban.”⁷ Ezen a helyzeten az sem tudott változtatni, hogy az Alkotmánybíróság 1994-óta töretlenül, több határozatában kinyilvánította, hogy a köztestület nem az egyesülési jog alapján létrehozott szervezet, sőt az sem, hogy immár kikerült a köztestület szabályozása az új Ptk.-ból, figyelemmel arra is, hogy az egyesületi szabályozásra történő visszautalás változatlanul fennáll. A korábbi Ptk. a köztestületek között külön is említi a Magyar Tudományos Akadémia mellett a gazdasági, valamint a szakmai kamarákat.⁸ A kamarák mellett a köztestületek hagyományos típusai a közbirtokosságok, a hegyközségek és a tőzsde. Számos egyesület (társadalmi szervezet) nevezi magát kamarának, e szervezetek azonban a köztestület egyik legfontosabb jellemzőjének nem felelnek meg, mivel közfeladatot nem látnak el.⁹

Osztályozás alapján az alábbi köztestület csoportok, típusok különböztethetőek meg. Kamarai köztestületek, Magyar Tudományos Akadémia, a gazdasági élet egyéb köztestületei, önkéntes tűzoltóságok, sport köztestületek,¹⁰ amelyek mellett Magyar Művészeti Akadémia is megjelent. A Kamarai köztestületeken belül az igazságügyi ágazatban a területi ügyvédi kamarák és közös szervezetük a Magyar Ügyvédi Kamara, a területi közjegyzői kamarák és közös szervezetük a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara, Területi Igazságügyi Szakértői Kamarák és a Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara különíthető el. A szakmai kamarák azon szakmák képviselőit fogják össze, amelyek tevékenységük gyakorlása során olyan személyes szolgáltatásokat nyújtanak, melyek szorosan kapcsolódnak az emberek alapvető jogainak gyakorlásához, és maga a szolgáltatás nyújtása is egyúttal magas színvonalú szellemi tevékenység. Ezen szolgáltatások piacán a minőség, a megbízhatóság, a szolgáltató személyes és szakmai kvalitásai, valamint a szolgáltatást igénybe vevők különleges védelme olyan értékek, melyek biztosítására mindenhol többszintű garanciarendszer jött létre. A garanciarendszer egyik pillére a szakmai tevékenység, a szolgáltatás részletes állami szabályozása, az erőteljes közhatalmi beavatkozás a piacra lépésnél, valamint a szolgáltatás nyújtása során, illetőleg hatósági szankciók alkalmazása a szakmai szabályok megszegése, hibás szolgáltatás esetén. A másik pillér a kontinentális, elsősorban a német-osztrák jogterületen a köztestületi kamara, mely bizonyos hivatás gyakorlóit kényszertagság révén teljes körben összefogja, és sajátos önzagga-

⁷ FAZEKAS (2008) i. m. 14–16.

⁸ BERÉNYI Sándor: A közigazgatás rendeltetése. In FAZEKAS Marianna – FICZERE Lajos (szerk.): *Magyar Közigazgatási jog*. Budapest, Osiris, 2005. 106–108.

⁹ KOZMA György – PETRIK Ferenc: *Társadalmi szervezetek, alapítványok*. Budapest, Unió Kiadó, 1996. 82.

¹⁰ Lásd részletesen FAZEKAS (2008) i. m. 18–19.

tásában – az állami közhatalom helyett, illetve mellett – a tagokkal szemben gyakorolja a szakmai önszabályozást, valamint a szakmai ellenőrzést és felelősségre vonást.¹¹

Közjogi szempontból tisztázandó kérdés, hogy a közhatalom és a köztestületek viszonya hogyan is alakul. E tekintetben a legfontosabb kérdés, hogy a köztestület milyen körben lát el állami feladatokat. Tipikus megoldás, hogy a tagok nyilvántartásán, igazgatási feladatokon keresztül a köztestület valójában állami, hatósági feladatot lát el lényegében az állam által átengedett formában. Ezt meghaladóan ugyanakkor a köztestület önszabályozása, önkormányzatisága szűkebb vagy tágabb formában biztosított. Az állami feladatok átruházása, azok mikéntje valójában nem homogén, minden köztestület törvénnyel más és más mélységben szabályozott, döntően a köztestület által betölteni hivatott feladatnak megfelelően. Jelenleg egységes értékelési szempontot felállítani nem lehet-e tekinteten, a jogalkotó normatív módon maga határozhatja meg a köztestületek létét, a közhatalmi feladatok terjedelmét, a működést és lényegében minden más, amit fontosnak tart. Vitathatatlan ugyanakkor, hogy a jogalkotói akarat befolyásolja, akár korlátozhatja is az egyes köztestületek múltja, hagyománya, vagy azok önkormányzatiságának értékei. A köztestületek létét jelentő önállóság részleges, vagy teljes jogalkotói megszüntetése ugyanakkor a jogintézmény immanens lényegét is érintheti, és túlzott mértékben történő centralizálás akár a köztestület jogintézményének kiüresedéséhez is vezethet.

A kamarai rendszer közjogi elhelyezkedésének bemutatását követően szükséges foglalkozni a magánjogi és a közjogi kamarák eltéréseivel. A kamarai működés egyik alapvető dilemmája mindig az volt, s talán az is marad, hogy az adott testület önkéntes vagy kötelező tagság alapján szerveződjön-e. A 'rég' európai uniós országok – többek között történelmi fejlődésük eltérő irányjaiból adódóan – más és más választ adnak erre a kérdésre. A *magánjogi kamara*, az úgynevezett angolszász modell lényegében lobby szervezet, közfeladatok nélkül. Ilyen kamarák működnek Nagy-Britanniában és a skandináv országokban, ahol egy adott gazdasági vagy szakmai kör szereplői szabadon dönthetnek arról, be kívánnak-e lépni a magukat különböző szolgáltatásokkal vonzóvá tenni igyekvő kamarákba vagy sem. E kamarák az egyesülési törvény hatálya alá tartoznak. Elsősorban érdekképviselői feladatokat látnak el és szabadon állapíthatják meg szervezeti felépítésüket. Problémát leginkább a korlátozott taglétszám okoz, mivel csak saját szolgáltatásaik bevételére és a tagdíjakra számíthatnak. További gondokat jelenthet a kamarák változó minősége és kompetenciája, ami behatárolja a kamarának a központi vagy regionális döntéshozatal befolyásolását segítő képességét. A *közjogi kamara* (kontinentális modell) szervezetiileg intézményként értelmezhető. Szabályozása köztestületi, tagsága automatikusan szerveződik azáltal, hogy az érintett csoportok és egyének számára kötelező a kamarai tagság. A köztestületi szabályozású kamarák a szakmai szempontok érvényesülését hivatottak elősegíteni az érdekeltek döntéseire alapozva. Számos szolgáltatást nyújtanak, melyet köztestületi státuszuk és az automatikus tagság adta anyagi lehetőségek tesznek lehetővé. Az országos és a helyi, a tagságot érintő döntések befolyásolására törvény által biztosított joguk van. Működésük szabályozott, vezetőjüket a tagok választják meg, és bizonyos hatósági feladatokat is ellátnak.¹²

¹¹ FAZEKAS (2008) i. m. 20–21.

¹² PÓLA Péter: Gazdasági kamarák a globalizációban. *Tér és Társadalom*, 2006/3. 21–22.

A közjogi kamarák kötelező tagságával szembeni fenntartások jogelméleti alapokra támaszkodnak. Ausztriában komoly elméleti vita folyt az osztrák kamarai működés és a kötelező vagy önkéntes tagság kérdéskörében. Ez a vita az eltérő nemzeti sajátosságok ellenére is érdekes következtetésekre vezethet, és támogatást nyújthat a kamara, mint köztestület létezésének és dogmatikai helyzetének tisztázásához.¹³

Egyes jogtudósok szerint ugyanis alapvető emberi szabadságjogok sérülnek azzal, ha az egyéneket kötelező módon 'belekényszerítenek' bizonyos szervezetekbe. Különösen a szabad egyesülési jog tekintetében tartották aggályosnak a kötelező tagságot. Ezen jogfelfogás hívei ugyanis úgy vélték, hogy az osztrák alkotmány szerint az egyénnek nem csak pozitív egyesülési joga van (tehát szabadon alapíthat egyesületet, illetve beléphet abba), hanem – ugyan nem szövetségként megfogalmazva, de a pozitív szabadság továbbgondolása révén az alaptörvény tartalmába beleértve – negatív egyesülési szabadsággal is rendelkezik, ami azt jelenti, hogy elidegeníthetetlen joga egy szervezetbe nem belépni.¹⁴

A nyolcvanas évek közepétől egyre erősödő kritika okai elsősorban a kamarák tevékenységében, illetve politikai társadalmi környezetük megváltozásában keresendők. Az idők folyamán egyre több kamarai tag ítélte meg úgy a helyzetét, hogy közte és az érdekképviselő – pontosabban annak tisztségviselői, illetve a szervezet működése között – egyre nagyobb a távolság. A kötelező tagság ezen gondolat mentén ráadásul erőltetett kötelezettség is, amely számos, a kamarák mindennapi működése szempontjából praktikus jogosítványtól fosztja meg magát a szervezetet. Az érdekképviselőeknek nincs kizárási mechanizmusuk, hiszen a törvény rendelkezései szerint az adott szakmai kör minden egyes szereplője köteles a kamara tagja lenni és maradni. A megszorítás visszafelé is igaz: nincs lehetőség arra, hogy kizárják azt, aki arra, például morális okokból rászolgált. Megjegyzendő, hogy a kizárás, mint fegyelmi büntetés az ügyvédi tevékenység körében általában létezik, és így Magyarországon is, sőt azt időnként, noha nem túl gyakran, de alkalmazzák is.

A lezajlott osztrák vitában felhozott ezen érv nem kellően erős az ügyvédi kamarák kötelező tagságának kérdésköre tekintetében. A kötelező tagság ellenzői az előző megállapítások alapján arra következtettek, hogy az eredményes érdekképviselői munkához a kötelező tagság egyáltalán nem szükséges, mivel az ezzel kapcsolatos feladatokat a szabad társulások alapon szerveződő testületek is ugyanúgy el tudják látni. Néha úgy is fogalmaztak némi engedményt téve, hogy egy ideális világban a kötelező tagság jelentené a legjobb megoldást, azonban mivel számtalan lehetőség kívánczik az ezzel való visszaélésre, egyáltalán nem szükségszerű fenntartani a jelenlegi rendszert.¹⁵

A másik érvrendszer szerint a kamarák törvény által rájuk ruházott feladata a közjó szolgálata, amit azonban a kötelező tagság nélkül nem tudnának hathatósan végez-

¹³ STRAUSZ Péter: Szakmai és közvíta a kötelező kamarai tagságról Ausztriában. In: GERGELY Jenő (főszerk.): *A kamarai tevékenység Magyarországon és az Európai Unióban. Tanulmányok*. Budapest, ELTE BTK, 2007. 92–113.

¹⁴ Katja METZGER: Die Vereinbarkeit der Pflichtmitgliedschaft zu den Kammern mit ausgewählten Grundrechten. Innsbruck, 1991. 30.

¹⁵ Bernd-Christian FUNK: Die Zwangmitgliedschaft ein „Wesensmerkmal“ der Beruflichen Selbstverwaltung? In: Martinek OSWIN (szerk.): *Arbeit, Recht und Gesellschaft. Festschrift für Walter Schwarz zum 65. Geburtstag*. Wien, Manz'sche, 1991. 227.

ni, hiszen például a kormányzat törvényelőkészítő mechanizmusában számukra biztosított, s létfontosságú tanácskozási jogukhoz is nélkülözhetetlen a kötelező, teljes körű tagság,¹⁶ ami miatt a kötelező tagság létjogosultságának megkérdőjelezése egyben magának a kamara létének és az autonómia értelmének megkérdőjelezése is. Az érdekképviseltek háttérbe szorítása után ugyanis számos feladatot és pozíciót a központi kormányzatnak kellene átvennie, amellyel együtt járna az állami szektor további térnyerése is, ami pedig szöges ellentétben áll a kor meghatározó, a decentralizáció irányába mutató folyamataival.

Ha a tagsági rendszer önkéntessé válna, azzal az egész szakmai kör veszítene, mivel a lehetséges tagok kegyeiért egymással versengő magán egyesületek konkurencia-harcában a szakma érdekei feltehetően háttérbe szorulnának. A különböző kicsiny szervezetek egyéni lobbizása ráadásul sosem tudná pótolni a kötelező tagságú kamara ráhatásának súlyát. A többi, korábban a törvényes érdekképviselő által végzett funkciókat a magánegyesületekre sem lehetne egyszerűen csak átruházni, azok ugyanis képtelenek lennének a feladatok ellátására. Így feltehetően magán a kamarán belül a csoportérdek kerülne előtérbe, mivel a tőkeerős tagok saját törekvéseik szolgálatába állítanák a szervezetet, a gyengébbek érdekeit pedig senki sem venné figyelembe. Ráadásul a lobbizási tevékenység anyagi vonatkozásai szempontjaiból is költséghatékonyabbak a kamarák az egyes magánegyesületeknél.

A fentiek tükrében elmondható, hogy a kötelező tagság kérdéséről az 1990-es évek első felében lezajlott osztrák szakmai és közvita amellet, hogy hozzájárult számos elméleti kérdés tisztázásához, túllépett a tisztán akadémikus jellegű bölcselkedésen, s az érdekképviselési munka eredményesebb és hitelesebbé tétele érdekében több olyan gyakorlati javaslatot is megfogalmazott, amelyet az érintett kamarák később megfogadtak.¹⁷ Az osztrák vita alapkérdései Magyarországon is újra és újra felélednek, a jogalkotó azonban, például az Ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Üttv.) megalkotásával, a kötelező tagság fenntartása mellett tette le a voksát. A kötelező tagság kérdése mellett ugyanakkor egy másik fontos elméleti kérdés végiggondolása elmaradt, és az a finanszírozási megoldásokkal együtt hosszabb távon okozhat még nehézségeket a joggyakorlat számára. A jelenlegi helyzet a következőképpen jellemezhető. A Magyar Ügyvédi Kamara, mint köztestület – SÓLYOM László szavaival élve – „garantálja tagjainak szakmai hozzáértését, a jogi képviselést, illetve a jogvédelem lege artis ellátását, garantálja továbbá az ügyvédek függetlenségét feladatai teljesítésében, sőt még etikai színvonalukat is.”¹⁸ A köztestületek tekintetében, így különösen az ügyvédi kamarák esetén érdemes lett volna még egy további elméleti gondolatot is végig vinni. A kamara, mint köztestület egyrészt a 'köz' érdekét hivatott megjeleníteni, másrészt az ügyvédség érdekképviselését ellátni, harmadrészt pedig a jogkeresők érdekeit is érvényesítenie szükséges. Ezen érdekérvényesítés pedig önmagában is ketős irányultságú. Részint a közhatalommal, részint az kamarai tagokkal szemben kell

¹⁶ Michael MESCH: Argumente zur Pflichtmitgliedschaft in den Kammern. *Materialien zu Wirtschaft und Gesellschaft*, 60. Wien, AK, 1995. 68.

¹⁷ STRAUSZ i. m. 113–114.

¹⁸ SÓLYOM László: Az ügyvédség az igazságszolgáltatás rendszerének nélkülözhetetlen része. *Ügyvédek Lapja*, 2008/5. 6.

minőségbiztosítási célból érdekvédelmet nyújtani a köztestületeknek. A feladatok finanszírozását ugyanakkor továbbra is kizárólag az ügyvédek befizetései biztosítják.

2. A Magyar Tudományos Akadémia

A Magyar Tudományos Akadémiát szabályozó jelenleg hatályos törvény¹⁹ preambuluma a történeti kialakulásra utalással hivatkozik arra, hogy az Akadémiát a nemzet a magyar nyelv ápolására és a tudomány szolgálatára hozta létre. Mint ismeretes azonban, az Akadémiát gróf Széchenyi István birtokainak egy éves tiszta jövedelme felajánlásával alapította az 1825. november 3-án tartott pozsonyi országgyűlésen Magyar Tudós Társaság néven. 1845-től a hivatalos megnevezése a Magyar Tudományos Akadémia. Az Akadémia önkormányzati elven alapuló, jogi személyként működő köztestület, amely a tudomány művelésével, támogatásával és képviselésével kapcsolatos országos közfeladatokat látja el. Tagjai az akadémikus és nem akadémikus köztestületi tagok, akik jogukat közvetlen részvétellel vagy képviselő útján gyakorolják. Az Akadémia mint köztestület, valamint az akadémiai kutatóhálózat működésének feltételeit közvetlenül érintő jogszabályok, programok, intézkedések, továbbá a közfeladatainak ellátását érintő jogszabályok, és intézkedések előkészítésekor az Akadémia véleményét ki kell kérni. Feladatainak ellátása céljából közfinanszírozású kutatóhálózatot, kiszolgáló és egyéb intézményeket létesít és működtet. Az Akadémia a tudományért, művészetért tevékenykedő más szervezeteket is támogathat. Az Akadémia a központi költségvetésben önálló fejezetet alkot, amely tartalmazza az Akadémia által működtetett szervezetek költségvetését is.

Az Akadémia közfeladata többek között, hogy támogatja a tudományok művelését és a tudományos kutatások végzését, támogatja a tudományos könyv- és folyóirat-kiadást, kutatóhálózatot tart fenn, működteti a tudományos minősítési rendszert, melynek keretében a Magyar Tudományos Akadémia doktora és a Magyar Tudományos Akadémia levelező és rendes tagja címet adományozhat. Az Országgyűlés vagy a Kormány kérésére a kompetenciájába tartozó kérdésekben szakmai véleményt nyilvánít, segíti a magyar nyelv fejlődését, őrködik a tudományos közélet tisztaságán, a tudományos kutatás és a tudományos vélemény nyilvánítás szabadságán. Az Akadémia tudományos programokat és konferenciákat szervez, pályázatokat ír ki, tudományos kutatócsoportokat tarthat fenn, valamint közreműködhet az oktatásban és a felsőoktatási intézményekben folyó doktori képzésben. Az Akadémia tudományos osztályokat alakít, fenntartja a Könyvtár és Információs Központot, amely közreműködésével a tudományos művek adatait tartalmazó nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázist működteti.

2.1. Az Akadémia, mint köztestület

A köztestület hazai akadémikusai alanyi jogon tagjai a Közgyűlésnek, valamint annak az osztálynak, ahol akadémikussá választották őket. Az akadémikusok körét rendes és levelező, valamint külső és tiszteleti tagok alkotják, akik maguk választják az új akadémikusokat az Akadémia tagjai közé. A 70 évesnél fiatalabb hazai akadémikusok

¹⁹ A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény.

száma nem haladhatja meg a 200 főt, a hazai akadémikusok teljes száma pedig a 365 főt. A Magyarországon élő hazai akadémikusok tudományos teljesítményét és köztestületi munkáját az Akadémia havi tiszteletdíj folyósításával is elismeri. A tiszteletdíj a hazai akadémikust élete végéig megilleti.

2.2. Az Akadémia szervei

Az Akadémia Közgyűlését a hazai akadémikusok, valamint a nem akadémikus képviselők alkotják. Utóbbiak az Alapszabályban meghatározott módon közvetlen és titkos választással nyerik el tagságukat. Az évente legalább egyszer tartandó Közgyűlés a köztestület legfőbb döntéshozó testülete, amely egyebek mellett elfogadja az Akadémia működésével kapcsolatos stratégiai elveket, és megalkotja az Alapszabályt. A Közgyűlés fogadja el a vagyongazdálkodással kapcsolatos szabályokat, az Országgyűlés számára készülő beszámoló koncepcióját és jóváhagyja a következő évi költségvetés irányelveit és a beszámolót is. A közgyűlés választja meg az elnököt, az alelnököket, a főtítkárt és a főtítkárhelyettest, valamint a tisztségviselőket, az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának és az Akadémia Elnökségének a Közgyűlés által választandó tagjait. A Közgyűlés és az osztályok munkájában a Közgyűlés minden tagját azonos jogok illetik meg, kivéve, hogy az Akadémia tagjainak megválasztásában csak a hazai akadémikusok vesznek részt, az osztályokon doktori eljárásokban pedig csak a hazai akadémikusok és az MTA doktora címmel rendelkező nem akadémikus közgyűlési képviselők szavazhatnak. A Közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a szavazásra jogosultak több mint fele jelen van, Határozatait a jelen levő szavazásra jogosultak több mint felének igen szavazatával hozza. Az Alapszabály elfogadásához és módosításához a határozatképes Közgyűlésen jelen levő szavazásra jogosultak több mint kétharmadának igen szavazata szükséges.

A tudományos osztály az Akadémiának egy tudományág vagy egymáshoz közel álló több tudományág képviselőit magában foglaló egysége. A tudományos osztályok számát és elnevezésüket az Alapszabály rögzíti. Jelenleg tizenegy tudományos osztály van. Ezek a Nyelv- és Irodalomtudományok, a Filozófiai és Történettudományok, a Matematikai Tudományok, az Agrártudományok, az Orvosi Tudományok, a Műszaki Tudományok, a Kémiai Tudományok, a Biológiai Tudományok, a Gazdaság- és Jogtudományok, a Földtudományok és Fizikai Tudományok Osztályai.

A tudományos osztály tagjai az osztály tudományterületén megválasztott akadémikusok és nem akadémikus közgyűlési képviselők. Az egyes tudományos osztályok látják el az Akadémia közfeladataiból a tudományterületüket érintő teendőket, értékelik az adott területhez tartozó akadémiai kutatóhelyek szakmai beszámolóit.

Az Akadémia Elnökségét az elnök, az alelnökök, a tudományos osztályok elnökei, a hazai területi bizottságok elnökeinek egy képviselője, a főtítkárt, a főtítkárhelyettes, a Közgyűlés által választott három akadémikus és a Közgyűlés által választott három nem akadémikus közgyűlési képviselő, továbbá az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa jelölése alapján a Közgyűlés által választott három kutatóintézeti igazgató alkotja. Az Elnökség elnöke az Akadémia elnöke, a három alelnök, a három választott akadémikus, a három választott nem akadémikus közgyűlési képviselő és a három meghatározott intézeti igazgató tag. Két Közgyűlés között az Elnökség az Akadémia

döntéshozó testülete. Döntéseiért a Közgyűlésnek tartozik felelősséggel. A Vezetői Kollégium az Akadémia operatív működését irányító választott testület, amely feladata a Közgyűlés és az Elnökség által meghozott döntések végrehajtása, valamint a Közgyűlés és az Elnökség által ráruházott döntések meghozatala. Az Akadémia elnökét, alelnökeit, főtítkárákat és főtítkárhelyettesét a hazai akadémikusok közül, a hazai akadémikusok javaslata alapján három évre a Közgyűlés választja. Az elnököt tisztségében a köztársaság elnöke erősíti meg. A magyar köztestületek között ritkaság számba menő szabály érvényesül, mivel választott azonos vezetői tisztségre ugyanaz a személy legfeljebb kétszer választható. Az elnököt a miniszteri, a főtítkárt a közigazgatási államtitkári, a főtítkárhelyettesét a helyettes államtitkári illetménnyel azonos mértékű díjazás illeti meg.

Az Akadémia tevékenységét az Alapszabályban meghatározott módon az elnök irányítja. Az elnök képviseli az Akadémiát. Az elnök az Akadémia, mint központi költségvetési fejezet, a fejezetet irányító szerv vezetője. Az elnök az Akadémia vagyona tekintetében gyakorolja az Akadémiát megillető tulajdonosi jogokat, képviseli az Akadémiát, és gondoskodik a Közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról. Az Akadémia elnöke kétévenként beszámol az Országgyűlésnek az Akadémia munkájáról, valamint a magyar tudomány általános helyzetéről, és évente tájékoztatja a Kormányt az Akadémia munkájáról, valamint a magyar társadalom és gazdaság fellendítése érdekében elért eredményeiről. Az elnök munkáját Stratégiai Tanácsadó Testület segíti, akadályoztatása esetén a főtítkárt helyettesíti. A főtítkárt az Alapszabályban meghatározott módon működteti a titkársági szervezetet, s ezen keresztül látja el a kutatóhálózat adminisztratív irányítását. Az Akadémia területi bizottságokat tart fenn, amelyek az Alapszabályban foglaltaknak megfelelően szervezik a köztestület regionális működését.

2.3. Az Akadémia intézményei

Az Akadémia kutatóhálózata kutatóközpontokból, kutatóintézetekből és támogatott kutatócsoportokból áll. A kutatóközpontokat és a kutatóintézeteket a Közgyűlés határozattal hozza létre, szervezi át, sorolja át és szünteti meg. Létezik a támogatott kutatócsoport intézménye is, amelynek alkalmazottai nem az Akadémia irányítása alá tartozó intézménynél végzik munkájukat. A támogatott kutatócsoportok létrehozásáról és megszüntetéséről az Akadémia elnöke az Alapszabályban rögzített pályázati eljárás előírásai szerint dönt. Az akadémiai kutatóhálózat testületi felügyeletét az AKT (Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa) látja el, amely 15 főből áll. Elnöke a főtítkárt, tagjai közül egy-egy tagot a tudományos osztályok kutatóhálózati tagjainak javaslata alapján az adott osztály jelöl a nem igazgató kutatóhálózati alkalmazott köztestületi tagok közül. A jelölteket az Akadémia Közgyűlése választja meg. Három tagot a Kormány személyre szólóan delegál – tanácskozási joggal – az oktatásban, a kutatásban, a fejlesztésben, az innovációban, valamint a gazdaságfejlesztésben és a versenyképességgpolitikában fontos szerepet játszó miniszterek olyan vezető munkatársai közül, akik gazdálkodási, igazgatási, kutatási, kutatásszervezési vagy államigazgatási gyakorlatuk és tapasztalataik alapján hozzájárulhatnak a kutatóhálózat hatékony igazgatásához.

Az AKT feladatai között szerepel, hogy jóváhagyja az akadémiai kutatóhálózat egységeinek céljait, feladatait. Meghatározza a feladatok ellátásának értékelési szem-

pontjait, mutatóit és javaslatot tesz az egyes intézmények költségvetési támogatására. Javaslatot tesz az Akadémia költségvetésében a kutatási beruházásokra elkülönített források rendeltetésének és kedvezményezettjeinek meghatározására. Értékeli a kutatóközpontok, kutatóintézetek és a támogatott kutatócsoportok szakmai beszámolóit, tevékenységét, teljesítményét és irányítási rendszerét. Az AKT a Közgyűlés elé terjeszti a kutatóhelyek tevékenységéről szóló beszámolót és egy-egy tudományterületi szakbizottságot rendel a természet-, az élet- és a társadalomtudományi intézetcsoportokhoz a döntések szakmai előkészítésére. Az AKT döntéseiről és javaslatairól az Akadémia főtitkára tájékoztatja az elnököt, az Elnökséget és a Vezetői Kollégiumot. Az AKT határozatait és javaslatait az Akadémia elnöke hagyja jóvá. Az AKT konzultatív testülete az Akadémiai Kutatóhelyek Vezetőinek Tanácsa, az akadémiai kutatóközpont és a kutatóintézet költségvetési szerve. Az akadémiai kutatóközpont keretein belül működő kutatóintézet a kutatóközpont szervezeti egysége. A kutatóközpont és a kutatóintézet autonóm módon vesz részt az Akadémia közfeladatainak megoldásában, önállóan is vállal közfeladatokat, továbbá egyéb tevékenységet is végezhet. Tudományos tevékenységéről és gazdálkodásáról évente beszámolót készít. Az akadémiai kutatóhálózat kutatóhelyein foglalkoztatott kutatók munkájukat tudományos meggyőződésüknek megfelelően végzik. Ezzel ellentétes tevékenységre nem kötelezhetők. Tudományos eredményeiket szabadon tehetik közzé, ha ezzel mások törvényes, különösen a szellemi tulajdonra vonatkozó jogait nem sértik.

Az Akadémia Titkársága a köztisztviselői feladatokat szervező, az Akadémia kutatóhálózatának és más intézményeinek igazgatási, gazdálkodási, pénzügyi, vagyongazdálkodási és ellenőrzési feladatait ellátó költségvetési szerv. A Titkárság közfeladatokat ellátó alkalmazottai köztisztviselők. Az Akadémia Könyvtára nyilvános könyvtár, amely országos tudományos szakkönyvtárként működik. Az Akadémia – a Könyvtár és Információs Központon keresztül – országos elektronikus információs közszolgáltatásként ellátja az Adatbázis működtetését, amelynek feladata többek között a doktori értekezések és azok tézisei, valamint az MTA doktora értekezések és azok tézisei adatainak az adatbázisban történő nyilvántartásával kapcsolatos feladatok ellátása. Feladata a megalkotott és nyilvánosságra hozott tudományos művek adatainak nyilvántartása, statisztikai adatszolgáltatás a tudományos eredmények nyilvántartásához, a tudományos művek hozzáférhetőségének biztosítása az elektronikus elérhetőség címének közzétételével. A bibliográfiai adataihoz való nyilvános hozzáférés ingyenes.

3. A Magyar Művészeti Akadémia

A Magyar Művészeti Akadémiáról szóló törvény²⁰ preambuluma alapján a nemzet költelessége a kulturális értékek védelme és gyarapítása, a művészeti és történeti hagyományok megőrzése, a magas színvonalú művészi alkotómunka közösségi feltételeinek megerősítése és szabadságának védelme. Ezért fontos, hogy a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó képviselőinek személyes megbecsülése céljából a művészetnek is legyen saját köztisztviselői testülete, amely a Magyar Művészeti Akadémia (MMA). A jogalkotó a törvénnyel korábbi önszerveződő formában működő egyesületet emelt

²⁰ A Magyar Művészeti Akadémiáról szóló 2011. évi CIX. törvény.

köztestületi rangra, így lett olyan köztestület, amely a művészettel, különösen az irodalommal, a zenével, a képző-, az ipar-, és tervezőművészettel, valamint az építészettel, a fotó-, a film-, az előadó-, a népművészettel, továbbá a művészet elemzésével, támogatásával, oktatásával, hazai és nemzetközi bemutatásával, közkinccsé tételével és a magyar művészek képviselével összefüggő országos közfeladatokat lát el.

Az MMA tagjai a rendes tagok és a levelező tagok, akik az akadémikusok és a nem akadémikus tagok, a tiszteletbeli tagok, valamint a pártoló tagok. Az MMA tagjai a köztestületi jogaikat közvetlen részvétel vagy képviselő útján gyakorolják. A hazai művészeti életet, valamint az MMA működésének feltételeit érintő jogszabályok, kormányzati programok vagy intézkedések előkészítése során az MMA véleményét ki kell kérni. Az MMA az Országgyűlés vagy a Kormány, illetve a Kormány tagjának felkérésére, valamint a saját tagsága kezdeményezésére a művészet, valamint a közfeladatai ellátásához kapcsolódóan a társadalom és a gazdaság kérdéseiben nyilváníthatja ki szakmai véleményét. Az MMA a központi költségvetésben önálló fejezetet alkot, amely tartalmazza az MMA által irányított költségvetési szervek költségvetését is és gazdálkodására az államháztartásról szóló törvényi előírásokat kell alkalmazni.

Az MMA közfeladatként ellátott tevékenységével összefogja a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó képviselőit. Közfeladata többek között elősegíteni a magyar és az egyetemes kultúra értékeinek érvényesülését, megővését, új értékes alkotások megszületését. Az MMA figyelemmel kíséri a művészeti élet kérdéseit és meghatározó szellemi folyamatait, majd álláspontját, javaslatait a nyilvánosság elé tárja, hozzájárul a magyar művészeti hagyomány gondozásához és közkinccsé tételéhez. Az MMA segíti a művészetoktatást és a művészképzést, a művészeti tárgyú tudományos tevékenységet, pályázatok kiírásával, díjak és ösztöndíjak adományozásával ösztönzi a hazai művészeti életet. Támogatja a művészeti alkotások nyilvánosságra kerülését, különösen felolvasó ülések, kiállítások, zenei rendezvények, szakmai találkozók, konferenciák és viták megrendezésével; fórumot teremt a hazai művészeti élet számára, művészeti könyvtárat és dokumentációs központot működtet. Az MMA közfeladata továbbá a magyar kulturális értékek nemzeti nyilvántartásának megvalósításában történő közreműködés, az együttműködés a magyarországi országos művészeti szervezetekkel, és az országos audiovizuális közszolgálati médiaszolgáltatókkal. Az MMA gondoskodik a magyar művészeti élet alkotóinak, előadóinak személyes megbecsüléséről. Tagozatokat hoz létre és működtet a különböző művészeti ágak művelése és a korszerű művészetelméleti álláspontok kialakítása érdekében. Ellátja a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ fenntartói feladatait.

Az MMA tagjait főszabály szerint a közgyűlés választja közvetlen és titkos szavazás útján. Rendes taggá a magyar művészeti életben kimagasló szellemi vagy alkotói teljesítményt felmutató művész választható. Kimagasló szellemi vagy alkotói teljesítménynek minősül az adott művészeti ágban való széles körű társadalmi ismertség, illetve elismertség, így különösen a művész vagy a mű igazolhatóan széles körű nyilvánosság előtt való megjelenése vagy a művész számára adományozható jelentős elismerésben való részesülés. Rendes taggá választható az a személy, aki a művészeti tevékenységgel kapcsolatos korszerű elméleti álláspontok megismertetésével és közvetítésével kimagasló eredményeket és széles körű társadalmi elismertséget ért el.

Az MMA rendes tagjává csak levelező tag választható, legkorábban a levelező taggá választása napját követő két év elteltével. Az MMA rendes tagjainak száma nem lehet több 250 főnél. Ha valamely művész vagy művészetelméleti szakember az MMA rendes tagjára vonatkozó feltételeknek megfelel, és rendelkezik legalább négy akadémikus egybehangzó akaratát kifejező, közös ajánlásával, úgy rendes tagként való jelöléséről az MMA tagozata dönt. A közgyűlés az elé terjesztett jelöltek rendes taggá választásáról közvetlen és titkos szavazással a jelölést követő első közgyűlés egyszerű többségi, listás szavazással dönt.

A közgyűlés levelező tagokat is választhat. Levelező taggá a nem akadémikus tag, vagy az a személy választható, aki DLA-fokozattal²¹ meghatározott hazai művészeti szakmai elismeréssel rendelkezik. A levelező tagok száma nem lehet több 50 főnél. Nem akadémikus tagként felvételt kérheti az MMA-ba a DLA fokozattal, meghatározott hazai művészeti szakmai elismeréssel vagy külföldi művészeti szakmai elismeréssel rendelkező személy. Az elnökség ajánlására az MMA tiszteletbeli tagjává kimagasló munkájáért hazai vagy nemzetközi szinten elismert közéleti személyiség választható. Az MMA a rendes és a levelező tagok magyar művészeti életben nyújtott kimagasló szellemi, alkotói teljesítményét és köztestületi munkáját havi életjáradék folyósításával is elismeri.

A közgyűlés a köztestület legfőbb döntéshozó szerve, amelyet a rendes tagok, a levelező tagok és a közgyűlési képviselők alkotják, akik köztestületi jogukat a közgyűlésen szavazati joguk útján gyakorolják. A közgyűlésen tanácskozási joggal részt vehet az MMA tiszteletbeli, valamint pártoló tagja. Az MMA közgyűlése hagyja jóvá az Alapszabályt, a beszámolót és a tájékoztatókat. A közgyűlés választja meg és hívja vissza az MMA tisztségviselőit, hagyja jóvá az MMA költségvetési és a költségvetés végrehajtására vonatkozó javaslatát, véleményt nyilvánít a művészeti élet, a művészet alapvető fontosságú kérdéseiben. Az MMA szükség szerint, de legalább évente egyszer közgyűlést tart. A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a szavazati jogú tagok több mint fele jelen van.

Az MMA döntéshozó testülete két közgyűlés között az elnökség. Az elnökség tagjai az elnök, a két alelnök, a főtitkár, négy, a közgyűlés által három évre elnökségi taggá választott akadémikus, valamint a tiszteletbeli elnök. Az elnökség ülésére – tanácskozási joggal – meg kell hívni a felügyelő testület tagjait, a művészeti tagozatok vezetőit. Az elnökség irányítja az MMA működését, előkészíti az MMA éves programtervét, éves költségvetését és felügyeli azok végrehajtását, továbbá gondoskodik a közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról. Az elnökség évente legalább tíz alkalommal ülésezik. Az elnökség a döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az MMA Társadalmi Tanácsadó Testülettel és felügyelő testülettel is rendelkezik. Ez utóbbi a köztestületi vagyonkezelés és a köztestület gazdálkodásának törvényességét ellenőrzi. Az MMA elnöke két évente beszámol az Országgyűlésnek az MMA munkájáról, valamint tájékoztatást ad a magyar művészeti élet általános helyzetéről és évente tájékoztatja a Kormányt az MMA munkájáról.

²¹ DLA – Doctor of Liberal Arts (a szabad művészetek doktora): a PhD fokozat megfelelője a művészeti képzésben.

Az MMA közfeladatainak ellátását tagozatok segítik. A tagozat az MMA-nak az akadémikusokat és a közgyűlési képviselőket magában foglaló egysége. A tagozatok felsorolását az Alapszabály tartalmazza. Ezek az Építőművészeti, a Film- és Fotóművészeti, az Iparművészeti és Tervezőművészeti, az Irodalmi, a Képzőművészeti, a Művészetelméleti, a Népművészeti, a Színházművészeti és a Zeneművészeti Tagozat.

Az akadémikusok egyidejűleg legalább két tagozat munkájában vesznek részt, de szavazati joggal két közgyűlés közötti időszakban csak egy tagozatban rendelkeznek; további tagozatban tanácskozással jogosultak. A közgyűlési képviselő annak a tagozatnak a munkájában vehet részt, amely tagozatban közgyűlési képviselővé választották. A közgyűlési képviselő a tagjelölés és a tagok köztisztviselési jogainak gyakorlásával összefüggő tagozati döntések során szavazati joggal nem rendelkezik. Az MMA tisztségviselői az elnökség tagjai, továbbá a tagozatok vezetői. Az elnök megbízatása három évre szól. Az elnököt tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg. A köztársasági elnök döntéséhez ellenjegyzés nem szükséges. Az elnök legfeljebb egy alkalommal választható újra. Az MMA tevékenységét a közgyűlés határozatainak megfelelően és az Alapszabályban meghatározott módon az elnök irányítja és gyakorolja a tulajdonosi jogokat a hatályos törvény és egyéb jogszabályok alapján. Az MMA-t az elnök képviseli. Az elnök ellátja az MMA költségvetési fejezetét irányító szerv vezetőjének feladatait. Az elnököt akadályoztatása esetén a főtitkár helyettesíti. Az elnököt feladatai ellátásában a határon túli magyar ügyekben és a nemzetközi ügyekben két alelnök segíti. Az elnök mandátumának megszűnése esetén a főtitkár mandátuma is megszűnik. Ha a főtitkár megválasztásakor az elnök mandátumából három évnél kevesebb van hátra, akkor a főtitkár megbízatása az elnök mandátumából hátralévő időre szól.

Az elnököt a miniszteri illetménnyel azonos mértékű díjazás, a főtitkárt a közigazgatási államtitkári illetménnyel azonos mértékű javadalmazás illeti meg.

Az MMA Titkársága az MMA irányítása alá tartozó költségvetési szerv, amelynek a közfeladat-szervezési, igazgatási és gazdálkodási feladatokat ellátó alkalmazottja közszolgálati jogviszonyban álló köztisztviselő és közszolgálati ügykezelő.

Az Országgyűlés a magyar művészeti élet kimagasló teljesítményt nyújtó, leginkább elismert, megelőzőleg Kossuth-díjban részesített és 65. életévét betöltött táncművész, valamint cirkuszművész esetében 50. életévét betöltött képviselőinek személyes megbecsülése, méltó életkörülményeinek biztosítása céljából 2013-ban megalapította Nemzet Művésze²² díjat. A díj a művészet területén elért eredményekért adományozható. A díjazott jogosult a Nemzet Művésze cím viselésére, és az adományozást követő hónap első napjától élete végéig havi életjáradékban részesül. Az életjáradék összege havonta az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a huszonháromszorosa. A Nemzet Művésze címet egyidejűleg legfeljebb 70 személy viselheti. A díj kizárólag egyéni teljesítmény elismeréseként és személyenként egy alkalommal adományozható. Az MMA a kiemelkedő művészeti teljesítmények és művészi életút iránti tisztelete kifejezéséppen rendszeres díjazást, azaz művészcéltudományt nyújt a 65. életévét betöltött művészeknek megfelelő törvényi feltételek fennállása esetén. A művészcéltudomány havi

²² 2017. évi CLXXX. törvény egyes kulturális és sporttárgyú törvények, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról.

mértéke az öregségi teljes nyugdíj jogszabályban meghatározott legkisebb összegének 425%-a. A művésziáradék élethosszig tartó juttatás.

4. Összegzés

A köztestületek működése több mint változatos képet mutat. A szabályozási sokszínűség feltehetően azért alakult így, mert jelenleg egységes köztestületi háttérszabályozás a korábbi tudományos javaslatok ellenére sem létezik. A köztestületek lényeges vonásait érdemes lenne egy egységes háttérszabályozásban rögzítenie a jogalkotónak, és csak az ettől történő eltéréseket lenne célszerű külön-külön szabályozás tárgyává tenni.

Érdekes eredményekre vezethetne, ha a jogalkotó a köztestületek finanszírozási formáit és forrásait is görcső alá venné, mivel jelenleg a központi költségvetésből biztosított költségvetési forrás, az átengedett állami bevétel, a különböző szolgáltatási díjak és a tagok által fizetett tagdíjak rendszere változatos módokon jelenik meg. A finanszírozás kérdése pedig a tényleges működés vagy esetlegesen diszfunkcionális működés tényét hordozhatja magában. Erre lehet intő példa a köztestületek között korábban kamaraként működő Magyar Végrehajtói Kamara, amely jogszabályon alapuló túlffinanszírozása komoly társadalmi feszültségek forrásává vált, lényegében nem hagyva más megoldási lehetőséget, mint a köztestületi forma átalakítását.

Egységes köztestületi szabályozás bevezetésével akár a köztestületektől egységesen elvárt külső szolgáltatási védelmet nyújtó minimum szint is meghatározható lenne, elősegítve az átlátható, hatékony köztestületi működés hosszú-távú és tovább fejleszthető standardjait is.